

Hoofdstuk 4 - Jaarschijf 2019

4.1. De inzet

Het OM en de Inspectie SZW – DO willen effect bereiken met de strafzaken die ze doen. Het te bereiken maatschappelijk effect is daarbij groter dan het enkel tellen van 'zaken'. "Eerlijk werk en bestaanszekerheid voor iedereen" is een hoofdbestanddeel uit de missie van ISZW. Effect kan op veel verschillende manieren bereikt worden, onder meer door een tot dan toe (maatschappelijk, bestuurlijk of politiek) onbekend probleem geagendeerd te krijgen, een branche te bewegen tot introspectie en verbetering maar natuurlijk ook door een gedragsverandering teweeg te brengen bij de individuele overtreder.

Programma- gestuurd werken

De Inspectie SZW werkt vanaf 1 juli 2017 programma-gestuurd, dit wil zeggen dat alle onderdelen van de Inspectie SZW een bijdrage leveren aan het werken vanuit programma's en projecten. Dat geldt ook voor de directie Opsporing, de BOD van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, behoudens de afdeling Opsporing Zorg die gefinancierd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport strafrechtelijke onderzoeken binnen het domein Zorg uitvoert. Opsporingsonderzoeken ten behoeve van de programma's vinden binnen de extra beveiligde opsporingsomgeving plaats. Opsporing zal zich ten aanzien van de onderwerpen Arbeidsuitbuiting, Georganiseerde uitkeringsfraude, subsidiefraude, fraude via uitzendbureaus, fraude met re-integratie- en inburgeringsgelden en illegale tewerkstelling met name richten op de branches Asbest, Schoonmaak, Horeca, Transport en Uitzendbureaus.¹

De inzet van de directie Opsporing zal zich op de volgende thema's richten:

Arbeidsuitbuiting

Arbeidsuitbuiting is een vorm van moderne slavernij en maakt een grove inbreuk op de menselijke waardigheid en de lichamelijke en geestelijke integriteit van slachtoffers. Er is sprake van geschonden vertrouwen, machtsmisbruik, schaamte, angst, stress, en lichamelijke en geestelijke uitputting waarbij voor de verdachten het financieel gewin voorop staat. Er wordt misbruik gemaakt van mensen die in een afhankelijke, kwetsbare positie zitten.

Arbeidsuitbuiting leidt naast leed voor de slachtoffers tot verstoring van de arbeidsmarkt, oneerlijke concurrentie en ondermijning van bedrijfstakken. Slachtoffers zullen ook in 2019 merken dat de inzet wordt geïntensiveerd. Bij de geringste aanwijzing van arbeidsuitbuiting zal het signaal worden uitgelopen. Daarmee wordt het effect beoogd dat slachtoffers meer vertrouwen in de overheid krijgen en zich sneller en in grotere getale zullen melden.

Georganiseerde uitkeringsfraude, subsidiefraude, fraude via uitzendbureaus en fraude net re-integratie- en inburgeringsgelden

In 2019 zullen al deze vormen van fraude worden aangepakt. ^{10.2 c, 10.2 g}

Georganiseerde uitkeringsfraude ondermijnt het draagvlak voor de sociale zekerheid. Daarnaast heeft deze fraudevorm een aanzuigende werking als er niet hard tegen wordt opgetreden. ^{10.2 c, 10.2 g}

¹ De programma's Asbest, Schoonmaak, Horeca, Fraude/schijnconstructies, Uitzendbureaus en Arbeidsuitbuiting hebben in hun programmaplannen aangegeven capaciteit van Opsporing te claimen.

De fraude gepleegd door malafide

uitzendbureaus kenmerkt zich door moedwillige en systematische overtreding van wet- en regelgeving, waaronder die voor arbeid. Ook overtreding van fiscale wet- en regelgeving is aan de orde. Het doel van de malafide uitzendbureaus is winst. Inlenende bedrijven kunnen door de inzet van malafide uitzenders goedkoper produceren en zij concurreren zo op oneerlijke wijze. Prioriteit krijgen de meest malafide ondernemers in deze branche. Fraude lijkt door deze groep te worden afgewisseld met andere vormen van ondermijnende criminaliteit, zoals drugshandel en witwassen van crimineel vermogen. Doel van de aanpak is het afbreken van hun machts- en monopoliepositie. Effect van ons optreden zal zijn dat de samenleving minder financiële schade zal worden toegebracht, dat het uitbuiten van afhankelijke werknemers zal afnemen en dat de uitzendbranche minder aantrekkelijk wordt als dekmantel voor ondermijnende activiteiten. In 2018 is door de Inspectie SZW aangetoond dat inburgeringsfraude op grote schaal voorkomt. De bestrijding van met name frauderende taalscholen zal prioriteit krijgen.

10.2.g

Illegale tewerkstelling/mensensmokkel

Arbeid verricht door mensen zonder vergunning leidt tot verdringing van werknemers die wel in Nederland mogen werken, en heeft als consequentie dat de overheid belastingen en premies misloopt. Ook leidt illegale arbeid tot oneerlijke concurrentie ten opzichte van bedrijven die zich wel aan de wettelijke vereisten houden.

Naast de illegale tewerkstelling richten we ons op personen die iemand waarvan ze weten dat deze wederrechtelijk in Nederland verblijft uit winstbejag behulpzaam zijn bij het verschaffen van verblijf in ons land of daartoe gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen. Het effect van ons optreden is dat de pakkans van deze mensensmokkelaars wordt vergroot en deze vorm van criminaliteit minder aantrekkelijk wordt voor alle betrokkenen.

Arbeidsongevallen

Het aantal zware arbeidsongevallen is in 2017 en 2018 met de toenemende economische groei na de crisis fors toegenomen. In toenemende mate dient een uitgebreid opsporingsonderzoek plaats te vinden en wordt een beroep gedaan op de directie Opsporing om een bijdrage te leveren aan het onderzoek. Wij verwachten dat deze trend zich in 2019 voortzet en dat er daardoor meer strafrechtelijke onderzoeken in dit domein zullen worden uitgevoerd.

Blootstelling aan gevaarlijke stoffen

Blootstelling aan gevaarlijke stoffen is een nieuw prioritair thema dat door de commotie over kwesties als Chroom-6 en vervuild straalgrit een hoge prioriteit heeft gekregen. Dit thema is een onderdeel van programma Gevaarlijke Stoffen. Opsporing zal voor deze nieuwe taak vermoedelijk in 2019

10.2.g

Ondermijning

10.2.c

In 2019 zullen op deze thema's beperkt strafrechtelijke onderzoeken worden gestart waarin door de Directie Opsporing zal worden geparticipeerd.

Afpakken

De financiële invalshoek is een dominante lijn in de aanpak van ondermijnde criminaliteit. Financieel onderzoek wordt ingezet a) om geldstromen te onderzoeken en financiële structuren bloot te leggen om waar mogelijk het criminele verdienmodel te verstoren; b) als effectieve strategie om bewijs te vergaren in strafrechtelijke onderzoeken; c) om substantiële criminele winsten te kunnen afpakken; d) om kleinere criminele winsten of luxe goederen af te pakken als voorbeeldfunctie richting wijk/samenleving; e) ter ondersteuning van compensatie van slachtoffers.

Zorgfraude

Een groot deel van de Nederlandse begroting wordt besteed aan zorg. Fraude met zorggeld tast het vertrouwen in de zorg aan en ondermijnt de solidariteit binnen het stelsel. De Inspectie SZW, Directie Opsporing is de leidende opsporingsdienst bij de opsporing van zorgfraude. Bij de bestrijding van zorgfraude wordt het strafrecht ingezet daar waar dit het meeste effect sorteert. De Inspectie SZW werkt bij de bestrijding van zorgfraude intensief samen met haar ketenpartners, onder meer verenigd in de Taskforce Integriteit Zorgsector (TIZ). In het Programmaplan Rechtmatige zorg 2018-2021 zijn vijf prioritaire sectoren benoemd waar de komende kabinetsperiode extra acties opgezet worden: medisch-specialistische zorg, mondzorg, curatieve geestelijke gezondheidszorg, wijkverpleging en het persoonsgebonden budget. De Inspectie SZW focust zich in beginsel op deze prioritaire sectoren. | 10.2.c, 10.2.g

Indien zich nieuwe risico's op fouten en fraude voordoen in andere zorgsectoren, informeert de Inspectie SZW VWS hierover, zodat ook daarop actie kan worden ondernomen.

10.2.c

Deze intelligencepositie is nodig bij het kiezen van de meest effectvolle interventies. De Inspectie SZW doet meer dan alleen opsporingsonderzoeken; juist het samenstel van interventies, preventie en signaleringen naar beleid en politiek creëert effect. Daarom versterken de ketenpartners met de kennis uit de opsporingsonderzoeken het kennisniveau van elkaar, zowel bilateraal als via het leercirkeloverleg en informeren zij via de jaarlijkse Signaleringsbrief het ministerie van VWS over de fraudebestendigheid van wet- en regelgeving en de uitvoeringspraktijk.

Ook deelt de Inspectie SZW - in overleg met het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie - concrete informatie uit opsporingsonderzoeken met ketenpartners, in lijn met het Wpg-machtigingsbesluit schadebeperkende maatregelen, zodat schade door fraudeurs kan worden beperkt. In 2019 worden hier met gemeenten en verstrekkers afspraken over gemaakt.

4.2 Capaciteit Inspectie SZW – DO

In 2019 is er bij de Inspectie SZW - DO in totaal ca. 159.000 uur aan opsporingscapaciteit beschikbaar. ^{10.2.g}

Werk en Inkomen

Arbeidsuitbuiting	35%
Georganiseerde uitkeringsfraude, subsidiefraude, fraude via een uitzendbureau en fraude met reïntegratiegelden	35%
Illegale tewerkstelling/mensensmokkel	20%
Arbo/blootstelling	5%
Overig	5%

De verdeling van recherche-uren per onderwerp kan verder worden gespecificeerd in het type onderzoek. 20% van de onderzoeken zal zich richten op (internationale) netwerken. Dit betreft complexere onderzoeken waarbij de inzet van zwaardere bijzondere opsporingsmethoden vereist is.

Daarnaast zal in twee onderzoeken naar tussenpersonen of bemiddelaars gekozen worden voor een versnelde afhandeling van een aantal profiterende cliënten. ^{10.2.c}

Zorgfraude

^{10.2.c, 10.2.g} Zvw	Wlz	Jw/Wmo	Overig	Totaal

Een en ander binnen een bandbreedte van 12 – 18 zaken.

Bovengenoemde onderverdeling is afhankelijk van de zaken die worden geselecteerd door de Stuur- en Weegploeg Zorg. De SWP Zorg selecteert die zaken die – indachtig de in het Protocol normnaleving zorgsector genoemde wegingspunten, zoals de vraag of sprake is van een betekenisvolle overtreding – op de meest effectieve wijze kunnen leiden tot bevordering van sectorbrede normnaleving en die passen binnen de ketenbreed vastgestelde handavingsstrategieën. De SWP Zorg selecteert zaken binnen verschillende domeinen en met verschillende financieringsvormen (waaronder PGB en Zorg in Natura). Afpakken is integraal onderdeel van het behalen van effect in een zaak. Daarom worden ontnemingszaken in beginsel niet afzonderlijk als zaak geregistreerd en zijn daarom ook niet opgenomen in bovengenoemde onderverdeling.

4.3 Intelligence-agenda Inspectie SZW - DO

10.2.c

Het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ) zorgt voor een integraal beeld van waar fouten en fraude zich met name lijken te concentreren omdat alle fraudesignalen bij het IKZ samenkomen. Daarmee wordt automatisch inzicht verkregen in de trends, ontwikkelingen en fenomenen.

10.2.g

4.4 Afpakken

- a. Om de financiële invalshoek bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit de noodzakelijke impuls te geven en waar mogelijk een goed financieel onderzoek te kunnen uitvoeren is in ieder geval vereist dat de SWP bij de selectie van signalen per voorgelegd signaal de beschikking heeft over een financiële analyse waarin de financieel-economische aspecten en onderzoeksmogelijkheden van de zaak worden geïdentificeerd. De recherche van de Inspectie SZW levert hier haar aandeel in, inclusief advies over de inzet van financiële expertise. Deze financiële analyse is mede bedoeld om met de bij deze ondermijningszaak betrokken partners te wegen en te besluiten welke interventies door welke partijen kunnen worden gepleegd. Hierbij wordt aangegeven wat is dit geval de meest kansrijke wijze van afpakken is: strafrechtelijk, fiscaal of bestuurlijk, of een combinatie.
- b. In alle ondermijningszaken wordt financieel onderzoek ingezet, tenzij uit de financiële analyse evident naar voren komt dat dit geen meerwaarde heeft. OM en ISZW bespreken op reguliere basis in de daarvoor geëigende gremia de voortgang en mogelijke verbeteringen op dit punt.
- c. Partners ontwikkelen in 2019 een 'afpakmonitor' die inzicht geeft in de resultaten van het integraal afpakken, waarbij gebruik wordt gemaakt van de beschikbare registraties.
- d. Partners ontwikkelen in 2019 kwantitatieve resultaat- en effectdoelstellingen met betrekking tot strafrechtelijk afpakken dan wel het leggen van beslag waar het de inzet van de ISZW betreft.

4.5. Instroom ISZW-programma's binnen de domeinen AMF, ARBO en MHC

In 2019 zullen de BOA's binnen de vakgroepen Arbeidsmarktfraude, Arbeidsomstandigheden en Major Hazard Control van de Inspectie SZW via de programma's het navolgende aantal processen-verbaal indienen bij het OM:

Wetgeving	Raming
Vanuit programma's binnen de vakgroep AMF ²	102 g
Vanuit programma's binnen de vakgroep ARBO ³	102 g
Vanuit het BRZO-toezicht ⁴ (was 10)	8
Totaal	102 g

Op basis van deze raming zal in 2018 naar verwachting tegen circa 100 verdachten proces-verbaal worden opgemaakt en ingediend.

4.6 Domein Milieu

De Inspectie SZW is samen met omgevingsdiensten en veiligheidsregio's toezichthouder op BRZO-bedrijven — en houdt tevens toezicht op bedrijven die zich bezighouden met het saneren van asbest. De inspecteurs van Inspectie SZW zijn naast bestuursrechtelijk toezichthouder ook aangewezen als BOA voor het domein waarop zij toezicht houden. Dat betekent dat zij ook — met de milieupolitie van de Nationale Politie en onder gezag van het Functioneel Parket — in strafrechtelijke onderzoeken participeren. In 2019 wordt gezamenlijk gewerkt aan de volgende doelen:

1. Betere aansluiting van en afstemming met de Inspectie SZW op strafrechtelijke onderzoeken op het milieudomein.
2. Herijken van de criteria op grond waarvan wordt gekozen voor inzet van het bestuursrecht dan wel het strafrecht;
3. Dat de BRZO-BOA's van Inspectie SZW jaarlijks in maximaal $\frac{10}{2}$ strafrechtelijke BRZO onderzoeken participeren en dat de ARBO-inspecteurs $\frac{1}{0}$ BOA-PV's opmaken op het terrein van Asbest en dat ISZW-DO $\frac{1}{0}$ Asbest PV's indient bij het Functioneel Parket.

4.7 Instroom UWV & SVB

Op 1 januari 2016 zijn het Functioneel Parket, UWV en SVB gestart met een pilot betreffende het draaien van strafrechtelijke onderzoeken van de ZBO's onder gezag van het Functioneel

² Programma's Transport en Logistiek; Bouw en Infra; Meldingen, verzoeken en preventie oneerlijk werk; Certificatie en Marktoezicht; Agrarisch en Groen(Kippenvangers); Uitzendbureau's; Schoonmaak; Schijnconstructies, CAO en fraude; Arbeidsultuiting

³ Programms's Arbo;

⁴ Programma BmgS (slechtst presterende BRZO-bedrijven); Asbest; blootstelling

Parket. De pilot was ingegeven door de wens om zaken betreffende de sociale zekerheidsfraude te concentreren bij het Functioneel Parket. Met ingang van 2019 hebben de deelnemende partijen besloten om de pilot om te zetten in een regulier werkproces.

In 2019 zal het UWV tussen de $\frac{10}{2c}$ en $\frac{10.2}{c}$ processen-verbaal indienen bij het OM. Daarnaast zal binnen de SWP verkend worden of op projectmatige wijze de instroom van pv's die zien op valse stukken kan worden ontwikkeld. De SVB zal in 2019 maximaal $\frac{10}{2c}$ processen-verbaal indienen bij het OM. Op basis van deze ramingen zullen in 2019 naar verwachting tegen circa $\frac{10.2}{c}$ verdachten proces-verbaal worden opgemaakt en ingediend. Het UWV en de SVB zullen zaken waarbij de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden aan de orde is aan de Inspectie SZW - DO overdragen.

4.8 Ondertekening

Aldus overeengekomen te Den Haag op X

10.2.E Openbaar Ministerie

Wvd. Hoofdofficier van het Functioneel Parket

Voor de opsporingsonderzoeken die worden uitgevoerd binnen het brede SZW-domein;
ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

10.2.E

10.2.E

10.2.E Secretaris-generaal

inspecteur-generaal

10.2.E

roerd binnen het brede VWS-domein:

10.2